

Nádech a...

Do Kolína na festival **Otevřeno** jsem svého času každoročně jezdil, dokonce pár let i do poroty. To ještě žil a závěrečné galashow, jež bylo – a zřejmě stále je – nezbytnou součástí festivalu, uváděl jeden z guru české moderní pantomimy Jan V. Kratochvíl. V porotě se mnou sedával Boris Hybner a Zoja Mikotová a v klubu jsme do rána popíjeli s Bolkem Polívkou či Jirkou Turkem. Zdá se, že struktura celé přehlídky – soudě podle včerejších tří ukázek – nedoznala přílišných změn. Šlo i tehdy o přehlídku víceméně pěti–deseti minutových etud, ve kterých jen stěží lze hodnotit něco jiného než samotný výkon jedince či skupiny, jenž se opírá o jednoduchý nápad a tomu odpovídající provedení. Cítil jsem se při posuzování těchto počínů vždy spíš jako rozhodčí krasobruslení než jako divadelní kritik. A tak vždy potěšilo, objevili se v Kolíně jedinec či skupina, kteří nabídli delší výstup a přinesli vlastní přístup, či dokonce poetiku. Vybavím si například soubory Lalofobia, Alternativa Hříš, Nepanto či dokonce ostravské Bílé divadlo, kteří sympaticky čeřili vody. Takových však vždy bylo poskrovnu. A tak závěrečný večer sestával přesně z takových etud a výstupů, jaké jsme měli možnost vidět včera. Tři výstupy neměly dohromady snad ani patnáct minut...

V prvním skupina kluků (program uvádí „průměrný věk“ osm let) ze **ZUŠ Červený Kostelec** předvedla v etudě **V domečku** tanec objektů – velkých papírových krabic, které se tajemně pohybovaly po jevišti velkého Jiráskova divadla, postupně se začaly zvedat a my viděli krabice (objekty) s nohama (vtipný fór) coby jakési obrovité brouky či záhadná zvířata z říše fantazie. Nakonec se všechny krabice/ulity seskupily v pozadí jeviště jako hromada kamenů a začali z nich vylézat tanečníci/šneci. Různě se pohybem a tancem prezentovali, přeskakovali přes sebe, prolézali mezi sebou, rozhlíželi se kolem a zase se – jako by ustrašeně – vraceli do svých krabicových ulit. A to bylo vše. Dobrý nápad, působivý úvodní vstup a jeho rozvíjení. Ale co dál? Z toho by se přece dalo vytvořit skutečné představení. Kdo jsou ty krabice, kdo jsou ti „broučci“, jaký další život je čeká? Proč se vracejí? Čeho se bojí? Jsou-li to opravdu šneci, tak by mohli mít bohatší život... Tyto a mnoho dalších otázek a výzev vzbuzoval tento výstup. Ale my se už nic víc nedozvěděli.

Následovala pohybová etuda **Album** zpracovaná tradičními pantomimickými postupy. Členka brněnské **Pantomimy S. I.** (tedy souboru zaměřeného na práci s neslyšícími) **Marcela Kopecká** v ní ztvárnila stařenku, jež odloží štrikování a začne si prohlížet své rodinné album. Vzpomíná tak na různé okamžiky svého života (a především sebe v různém věku), jež charakterizuje formami již řečené klasické pantomimy – především prací

s gestem a obličejem. Zdůrazňovala co nejpřesnější, nejuvěrnější opis dané situace či stavu. Vrcholem byl jakýsi sen, kdy jí z alba „vypadla“ fotografie z jejího mládí a ona se v onu krásnou mladou dívku z ní, plnou touhy po životě a neposkvrněných snů, nakrátko promění. Pak se ale lekne – vždyť život mám už za sebou – a vrátí se ke svému štrikování. Pečlivě provedené, citlivé, milé. Zkrátka námět na malou etudu...

Možná nejvíc slibovala závěrečná choreografie ve stylu modern dance nazvaná **Popadnout dech** skupiny **TS Flash** z Jaroměře. Devět chlapců – velmi šikovných tanečníků – v ní prosvištělo v několika obrazech jevištěm. Dynamicky a vždy s fyzicky i pohybově poměrně náročnými čísly, jak sóly tak skupinovými, aby na konci všech devět aktérů sotva „popadalo dech“. To už byl ale – snad po pěti, maximálně sedmi minutách – konec. Skutečně?, divil jsem se podobně jako po prvním kolínském vstupu. Vždyť teprve teď – po tak razantním a sympatickém uvedení, plném až akrobatických pohybových jednotlivostí – by mělo následovat něco podstatného, co by tato čísla uzavřelo do smysuplného celku, tématu, dalo této choreografii „tělo“, „maso“. Takto to bylo přeci jen až příliš dietní.

Kdysi jsem se svou skupinou fyzického nonverbálního divadla volil podobný záměr – tančit či cokoli fyzicky dělat, dokud bude možné "popadnout dech". A pak padnout a... teprve se hýbat, tančit, být. Vznikala zajímavá, pro aktéry i diváky myslím podnětná představení/performance, která trvala někdy až půl hodiny či víc. Až do úplného vyčerpání. Škoda, že se Jaroměřští nepustili do něčeho podobného. Takto jen podtrhli jistě rozpaky, jak a co předvádět z kolínské přehlídky.

Přesto – zdůrazňuju – je moc dobře, že se zde nonverbální divadlo a jeho tradičnější podoby, jako je pantomima a různě pojednaný scénický tanec z kolínské přehlídky prezentují. Byť v tomto případě to byla opravdu jen pouhá nonverbální Popelka...

Vladimír Hulec

Co na to kritika?

našeho odhadu mají raději kratší formy. Pozorujeme, že se dokonce mění i zájem o žánr. Mají raději veselejší žánry a my se snažíme jim vyhovět. Ne že bychom šli přesně po tom, co chtějí, ale snažíme se, když vidíme, že jsou ty věci úspěšné, na ně navázat nebo je nějakým způsobem rozvíjet. Celovečerní inscenace máme na repertoáru také, ale v současné době je neprovzdujeme, protože o ně není takový zájem.

Když jsme začali v roce 1981, každé dva roky jsme udělali celovečerní inscenaci. Vznikl takový triptych, ve kterém byly spojeny tři hry, které měly společnou linku a společnou myšlenku, která pokračovala dál. Jmenovalo se to **Ideální společnost, Dynamické systémy** a **Struktura hmoty**.

Takže společensko ekonomická témata?

Byla to taková angažovaná témata. Zabývala se vývojem násilí v souvislosti s vývojem lidstva. Obávám se, že dneska by to už nikoho nezaujalo. A pokud bychom něco takového chtěli udělat znovu, bylo by potřeba najít novou formu, jak to sdělit.

Jestli dobře počítám, příští rok budete mít čtyřicáté výročí. Chystáte něco speciálního?

Chystáme přehled naší tvorby. Poprvé jsme ji představily při 20. výročí v Divadle Husa na provázku. Hráli jsme tam celý triptych v celku, což trvalo kolem pěti a půl hodiny. Vzali jsme si vzor z Japonska, kde například hry nó trvají daleko déle než u nás. Ale neosvědčilo se to, protože diváci na takovou délku nejsou zvyklí a pro herce je to nesmírně vyčerpávající. A co chystáme? Máme teď ze spolupráce s Divadlem Bolka Polívky dva známé, výborné klauny, se kterými bychom chtěli spolupracovat a udělat tam přehlídku tvorby, do které budou zapojeni i tito dva mimové.

Jana Soprová

Co na to diváci

Krabice - hříčka, zachycující skutečnost v tvůrčím procesu. Působí jako nedodělaná. Nevím, zda je to záměr, ale pokud byl tvar konečný, ztrácelo se kouzlo překvapivosti.

Petr Haken

Start – něco mezitím – cíl???

Eva

Krabice s nožičkami mě bavily. E.T. mimozemšťani.

Holčička Anička

Album – soustředěné, fajn, ale na mě až moc tradiční pantomima.

Dita S.